

tek és a halálhoz közel voltak. Ha az a szegény beteg ott szinylődik az agyon, kitől nyerjen türelmet, hogy a szenvedéseket elviselje, ha nem az Úr Jézustól, a ki szívébe száll? Ne egyszer áldozzék a szegény beteg, — hanem hetenként kétszer is, többször is, ha kell. Szabad áldoznia.

Ez, mélyen tisztelt kongresszus, Szentatyánk legfontosabb, életbevágó rendelete, igazán nagy ajándéka, amelyet csak úgy tudunk majd meghálálni, ha most szeptember 18-án, midőn a Szentatya arany-miséjét ünnepli, a rákövetkező vasárnapot, szeptember 20-át országos ünnepé avatjuk és itt mindannyian erős fogadást teszünk, hogy e szép napot általános szent áldozással ünnepeljük meg. És ha innen haza megyünk, másokat is buzdítani fogunk arra, hogy azon napon mindenki áldozzék és attól kezdve gyakrabban, lehetőleg mindennap járuljon az életű szentséghez.

Végül egy szót szeretett paptársaimhoz és oltártestvéreimhez. Tudom, hogy nem szólottam hiába, tudom, hogy ők felfognak buzdulni és apostolai lesznek az egész országban a gyakori és mindennapi szent áldozásnak. Pártfogásukba veszik majd a gyermekeket és alkalmat adnak nekik, hogy áldozzanak és akkor nem fogják érezni a próféta szemrehányó szavait: Filii petierunt panem et non erat qui frangeret eis. Kenyeret kértek a gyermekek és nem volt, ki nekik megtördelje azt. Legyünk kitartók és vezessük agondjainkra bizottakat oda, ahol megtaláljuk az erényes életet és boldogságot. — Úgy legyen!

A gyűlést a következő beszéddel fejezte be:

Az igazi szabadság eszközt, leghatalmasabb, mondhatnám egyetlen eszközt, mit Isten bőcseségében és szeretetében rendelt, akarjuk felhasználni, hogy megnyerjük azt a kimondhatatlan boldogságot, melyet az Úr ígért nekünk. (Hosszas éljenzés.) Ez az eszköz az Úr Jézussal való benső egyesülés és hitből való élet, melyet a jó, a buzgó, a gyakori és ha tehetjük, a mindennapi szent áldozással kell előmozdítani. Ne fávózzunk el e kongresszusról azon szent elhatározás, nélkül hogy e tekintetben mindnyájan, papok és világiak, többet akarunk tenni. Ha valaki minden évben legalább egyszer járul a szentáldozáshoz és nem hiszem, hogy legyen e katolikus gyülekezetben, aki ezt nem tenné, mert ha nem teszi, annak itt nincs helye s nem vehet részt gyülekezetünkön, hát ha, ismételem, minden évben legalább egyszer áldozik, miért ne áldozhatnék többször is. Megtesszük többször is, ez legyen szent elhatározásunk. Megtesszük és jutalmunk a siker leszen, én bizom az én Ődvözítő Istenemben. Ha mindnyájan megtesszük, akkor tapasztalni fogjuk, hogy megváltozik a föld színe körülöttünk és általunk. Nem tudok képzelni szegény családot, ahol a gyermekek kedves jó szüleitől látják a gyakori áldozás vonzó példáját, hogy az a családi élet ne legyen békés, boldog és szent, hogy a gyermekek ne legyenek tisztáéletűek, ne legyenek szülei öröme és büszkesége, hogy ne legyenek türelmesek és szeretetteljesek azok a szülők, akikben a türelmet Krisztus kegyelme neveli és tartja fenn. (Él-

jenzés.) Nem tudom elképzelni, hogy a társadalomban azt a szegény munkást, azt a leányt, azt a gyárban görnyedező inast, ne alakítaná át a gyakori áldozás. Jézus táplálja lelkét és türelemre inti, hogy az elégedetlenség, melyre mi mindannyian félelemmel és aggodalommal gondolunk, lecsillapodjék és béke, megelégedés szálljon a szívekbe. Ez a szociális kérdés legfőbb, mondhatnám egyetlen orvossága. Törekedjünk, hogy a mindennapi áldozás apostolai és korunk bajainak igazi orvosai lehessünk.

Jarjunk elől példával minél többen és minél lelkesebben. Egyesüljünk a szent áldozás gyakorlásában és terjesztésében a számtalan nyomor, baj és szenvedés elhárítására, mely ellen mindannyian küzdünk. Isten szeretete és kegyelme maradjon velünk. (Hosszantartó éljenzés.)

A VIII. kath. nagygyűlés.

(Folytatás.)

Mindenekelőtt az eddigi közlemény két pontját kell kiegészítenem. A nagygyűlésen még jelenvolt P. Kory provinciális, P. Vitalis és P. Timoth, továbbá Prokupek pápai kamarás. A világiak közül ott láttam dr. Fejér Imre gondnokot Segesvárról, Szemler Ferenc és Burger Arthur tanárokat Soó Cáspar igazgatóval Udvarhelyről, dr. Csabry Bonifácot Gyulaférvárról, Könczey B. S.-Sztgyörgyről, özv. Gonda Jenőné, Szabó Anna úrhölgyek Udvarhelyről stb. stb. Egyházmegyénk mintegy 22—25 pappal és 50—60 világgal volt képviselve, a mi, tekintve a távolságot, elég szép ügybuzgóságra vall.

A másik pontot rektifikálnom kell. A szociálisták, sajnos, veszélyeztettek a közbiztonságot, megzavarták a nagyszerű körmenet nyu-

dálkozni, hogy csak az általános szép emberig tudott fölemelkedni. A küzdelem, törekvés mindenesetre tiszteletreméltó. Az újkori pogányság azonban erőszakosan elveti magától az Istent, behunyja szemét, hogy ne lásson, de épen azért, mert megátalkodott: Isten átka nehezedik rá! Az a szándéka, hogy lerázzon magáról mindent, ami a lélek életére emlékeztet, hiszen ez neki mind csak szemrehányás. Ki akarja tehát magát szabadítani a művészet-terén is az egyház inspiráló ereje alól. És mit tesz? Megtagadja az egyház alkotó erejét, haladását művészi téren és vissza akar térni az ókor szép emberéhez. Sikert-e neki?! A gonosz indulat elragadja s megrontja kezében a vásznat, követ, ércet. Saját képmását rávesi mindenre. Szobrai épen olyan fanatikus gyűlölettel teljesek, mint ő maga. Képein ugyanaz a szemét öltözik színbe, melyben ő el.

Rómában tűnik föl legjobban a modern ember sivar lelke. Nincs szükség arra, hogy egy Szent Péter vagy Szent Pál templomra hivatkozzunk, de lépjünk be a legkisebb templomba: legyen az a templom 15 vagy 16 százados, mint egy szent Kelemen, vagy épült legyen napjainkban, mint a bencések-é, mindegyikben a szem nem tud eleget nézni; a harmonia, az arány, az izléses díszítés, a freskók mozgalmos élete, a mozaikok bámulatos változatossága és finomsága, a szobrok fősége mind megkap, lenyűgöz. Kívül semmit sem látsz és belül mindegyik a művészetek valóságos muzeuma...

Oh, milyen hoszantón unalmas e mellett az utca! Mennyire magán viseli az új pogány ember sivar lelkét! Jártam utcákon, melyeket fényes palotásorok szegtek be; a technika pompázott, ragyogott és mégis hidegen hagytak, komoran meredtek rám az emeletek; lerit róluk, hogy külső csillogás, vásári munka az egész; hirdettek azt, hogy fonnyadt az a szellem, mely ezeket alkotta. És mégis, ez a szellem, mely csak nyavalyog, uralkodó állást követel magának. Tagadja az örök, eszményi szép létezését s egyedül az elveket, kényelmet ismeri el irányadónak. A liberális szellemtől beszéltek. Megvan ez a művészetek terén is. De ez a szellem hoszlatlan nem maradhat. A tömeg gyűlölete fel van költve s új világszellem akar magának útát törni.

Ne beszéljünk itt e szellem teljes logikátlanságáról, csak nézzük, mit alkotna az évszázadokon keresztül műkincsekkel megtömött templomok helyébe...

Fönn állottunk a Janicolón. Lábank alatt terült el ragyogó napfényben Róma 360 templomával, évezredek emlékeivel. Hátunk mögött a „diadalmas” hadvezér, az új pogány Róma atyja: Garibaldi. De sokan néztek már ezt a képet s kicsoda vegyes érzelmekkel! Én nem a mai Rómát néztem. Kitérult lelki szemem előtt az az út, melyet a „hősnek” lova taposott: s feltűnt előttem a jövő Rómája, az ötödik Róma. Megvalósulva már a szociálista ál-lam, lábsim alatt nyílegyenes utcák, hatalmas

bérszárnyak. Egyik olyan, mint a másik. Kiküszöbölve a művészet, a kényelem, csak a rideg szükségszerűség az uralkodó. A világ unifórmisban...

Mondhatom, ez a Róma volt a legborzalmasabb. Hát ez volna a haladás útja?! Ezért küzdött hát évezredek keresztül az emberiség! Nem! Ez a kultura cigányútja! Az ember ennyire nem áldozhatja föl egyéniségét. Előbb-utóbb föl kell ismernie, hogy az egyéniség egyedül a kereszténységben találhatja fel önmagát. Eltévedt ember vissza kell térned oda, mely nemesak az eszmékben, örök gondolatokban utólréhetetlen, de tudományban, művészetben is ősforrása s a valódi haladás egyedüli alapja.

Leghangosabban a szent Péter temploma kiáltotta ezt a tülemben. Óriási őserőnek kell abban a vallásban lennie, mely ilyen alkotásra inspirált. Micsoda fölemelő hatással van az emberre e hatalmas templom! Aki a szent Péterben járt, annak nem lehet kételkednie a keresztény Róma diadalában s az ezt a keresztény Rómát csak diadalmasnak nevezheti el.

Ott állottam szent Péter szobra előtt. A szegény halász valódi királyi házban, bazilikában! Én meg úgy éreztem magam, mintha Péter hajójában volnék azon a felséges éjszakán a galilaeai tengeren... Hogy tombolnak az elemek, süvit, sir a szél, feszülnek a kötelek, reccsnek a vitorlafák, az ég lángtengerbe bo-

gódt lefolyását. A vakmerő inzultus valahol a menet vége felé lehetett, mert belátható területen erről mi sem lehetett hallani. Mikor pedig tudomásomra jutott, a buzgósgától üzelve, már póstára tettem volt az előbbi közleményt.

No de meg is kapták a méltó ítéletet. Nemcsak nagynevű szereplőink bélyegezték meg az egész világ előtt teljesen zárlott erkölcsökre valló eme vakmerő támadását a vörösöknek, hanem Bpest minden jobbízűsű polgára is elítélte azt. Ez eljárás csak megvetést és utálatot keltenek ök polgártársaik lelkeiben s előlük azon méltányos rokonérzést, a mely szegény, sokszor fehér rabszolga szerepére jutott munkásság iránt mindnyájunk lelkeiben él.

Másnap reggel, hétfőn 9 órakor kezdődött újra a nagygyűlés, az eucharisztikus kongresszussal. Kegyelmes urunk, püspök atyánk nyitotta meg. Szavai rövidek, de velősek voltak. A közvetlenség, a mélységes hit és szeretet a szentségi Jézus iránt a szívekbe hatottak. Intenitve ora tembant. Kegyelmes urunk más alkalommal tartott beszédeit is mely tisztelettel hallgatta a közönség. Nem is csoda. Mert nemcsak az erdélyiek, hanem a magyarországiak előtt is tudva van, hogy a hitélet fölvirágzása, a kath. mozgolódás ideje kegyelmes urunk püspökségével kezdődik. A magyar kath. egyház azelőtt aludott. Püspökei, habár hivatottak voltak, a megszokott mederből nem mertek, vagy nem tudtak kilépni. Az egyházpólitikai törvények mélyen meghorszoltak, a kavardóság nagy volt. Kegyelmes urunk volt a magas püspöki kar tagjai között az első, a ki a közös püspöki körrel alapján kezdett eljárni, a ki a ker. mozgalmat anyagilag erején felül is támogatta, a ki a javítást az ifjú nemzedeknél megkezdte és a ki szellemi munkákban is legelől járt. A mi Zichy Nándor a világi rendben, az kegyelmes urunk a papi világban. Mindkettő apostoli. — Ismeri püspökünket nemcsak az összes magyar papság, hanem minden kath. lélek is.

A program pontja és az egyes beszédek reprodukálni fölséleges volna; a lapok elég terjedelmesen hozták azokat. Csak annak

mul, morajlik a tenger, tornyosulnak a fellegek, a fellegekkel teljes égbolt leszakadni látszik... És az Úr alszik... Azok az apostolok, kik annyiszor voltak már tanúi az Úr hatalmas kezének, hogy remegnek, mint kapaszkodnak a kötelekbe s milyen csüggedten várják a szörnnyű halált... De megszólal az Isten: a gyengék, az elnyomottak, a nyomorultak erős Istene: Mit féltetek kicsiny hitűek?...

2000 év tomboló vihára hányja-veit azóta az egyház hajóját és e hajó nem hogy süllyedne, de egyre nő, milliók, meg milliók kapaszkodnak föl rája... A hatalmas hajóban milyen végtelen kicsinynek érzem magam! Ezek a diadalmas oszlopok, az a kupola lesújt és fölemel egyszerre! E kupola alatt látok egy égi fénytől övezett, méltóságos alakot. Ő a mi mesterünk, égi Mesterünk földi helytartója. És mert láttam és mert látom ezt az ősz, méltóságos alakot, azért merek rá mutatni és fölkiáltani: „Mit féltetek ti kicsiny hitűek az újabb megpróbáltatásoktól? Nézzetek e tisztas alakra! Ő veletek van; ő ugyanaz, aki 100, 1000 évvel ezelőtt volt, aki nem ekkora viharokat élt már át“.

És szóliton bár versenyre valamennyi Róma: az az antik, az új pogány vagy a beteg lelkek álmában összetevődő jövő Róma, a keresztény Róma mindig fölveszi a versenyt, mindig teljes joggal és életképességgel követeli a világ ügy az erkölcsi, mint a művészi világ vezetését, ő in saeculum, saeculi megmarad: d i a d a l m a s R ó m á n a k. —k —s.

akarok kifejezést adni, hogy vezéreink jórésze oly fulmináns beszédekert tartottak, hogy azokat leírni, megismertetni nem lehet. Azokat hallani kell s a ki hallotta, az legyőzhetlen kedvet kap az évenkénti nagygyűléseken megjelenni.

Más a betű, más a szó. A lapokból elolvashatjuk a beszédekert, de az eszme ereje veszt, a hatás elmosódik a sorok között. Az előszó elevenit, magával ránt. A fölvetett tételeket oly alaposággal dolgozták ki az egyes szónokok, hogy minden ellenkező nézet eltörpül, tarthatatlanná válik.

Az ily nagygyűlések hatása óriási. Igazán fölvilágosítók. Méltóztassék meggyőződve lenni, a tudatlanság igen nagy a civil világban. A jóakarát megvolna még. A napkeleti arcok elferdítettek krajcáros újságjaikban a t. publikum előtt a való tényeket, korrumpáltak az izlést, megmérgezték az ítéliképességet. A nagy tömeg olyanra vált, a milyenné tették a modern befolyás: az újságok. Az évi nagygyűlések sokat helyrehozhatnak, a mennyiben az újságírás és újságolvasás nagy horderejére is kitanítja az embereket.

Hogy mily nagy hatású az ily nagygyűlés, azt nemcsak a saját ítéletem mondatja velem, hanem egy eset bizonyítja, a mi velem történt meg. Kuriózitásból elvittem hétfőn d. u. egy bépesti, igen tekintélyes állású urat a gyűlésünkre. Másnapon már hívás nélkül megjelnt, sőt családi ügyeit is háttérbe szorította, csak-hogy másnapon is megjelenessék. Másnapon aztán oly elragadtatással beszélt a gyűlésről, hogy a hatás teljességéhez szó sem fér. Jövő évben nem lesz hatalom, a mely ez urat visszatartsa a IX. kath. nagygyűléstől.

Igen ajánlom, menjen el minden pap a jövő nagygyűlésekre, a ki csak teheti. S a hány világít (férfit és nőt) magával visz, annyisegítő társat nyer, a kik önzetlenül, Jézus iránt tiszta szeretetből fognak kezére járni a kath. mozgalmakban, a hitélet föllendítésében, a tévelyek és hazugságok kiirtásában. S éppen ez az, amit a nagygyűlések céloznak. Nemcsak a papoknak valók, hanem, s tán még inkább a világiaknak. A laikus világiból képes egyetlen nagygyűlés a legelszántabb harcost nevelni. És ha minden községből a pap mellett csak 4—5 ily bátor, az egyházért dolgozni kész világi egyén van (most néhol egy sincs!), meg fog, mert meg kell változnie ennek a fonák világnézetnek. Hangsúlyozva vonom le a tanulást a VIII. kath. nagygyűlésből.

Referens.

A sajtó.

Ha kutató elmével visszatekintünk a történelem nyomán az emberiség történetére, akkor az újkor, főképpen a legújabb kor, mint az újkor gyümölese tünik szemünkbe és ezt szemlélve igazán nyílik alkalmunk az elmékedő megfigyelésre. A „sötét középkor“ felváltotta a „boldog újkor.“ Négy hatalmas vívmány vitte az újkor fényes, kényes szekerét: Amerika, sajtó, puskapor és reformatió.

S ezek közül egyet vegyünk vizsgáló tekintetünk látókörébe.

Kedves Emberiség! egy életen át mennyi sok csalódáson mentél keresztül, de talán semmi annyira be nem esapott, és félre nem vezetett, mint a sajtó, midőn annak szabadságában hitél, midőn a sajtó szabadságáért feláldoztat mindenedet, hogy gondolataidat szabadon a köznek kitárjad. S próbáld meg, vajlon a sajtó

gondolataidat közli-e a napilapok utján. Talán azt hiszed a szabad sajtó közvéleményt közli? Dehogyan is.

Azét közli, kinek tele van a zsebe. Kikkek, szövetségert érdekek, milliomosok, pénzés zsákok súlytót arra hajlanak (tisztelet a kivételeknek), a kik jobban megfizetik. A szabadság nevében sehol annyi visszaélés nem történik, mint a sajtóban. Deák Ferenc szerint akkor lenne sajtó szabad, hatalmas, becsületre méltó, ha betöltenék ezen óhaját: „Mindent meg szabad írni, ami igaz.“

A sajtó csalafintasága nem abban merül ki, hogy elhallgatja az igazságot és hirdeti a hamisságot. Bár ez is rettenetes károkat okoz az emberiségnek. Mert eltekintve attól, hogy félrevezeti a közvéleményt, valóságos csalást visz véghez az előfizetőkkel szemben. És pedig naponkénti csalást. Hisz azért fizet az előfizető, hogy tájékoztassa őt az akkori eseményekről, és ezen kötelességről megfelelkeznek a tisztelt hírlapírók (tisztelet a kivételeknek) a hűség helyett hűtlenül, lelkismeretlenül vezeték félre a közvéleményt. Erkölcs helyett „eleven húst“ árulnak (olv. a hirdetéseket), gazdasági oktatók helyett egyes üzleti ember érdekeit tolják előtérbe. Sőt vannak egyének, kik maguk egyes érdeklapot tartanak fenn.

Csak egyet nem tudok felfogni és kellően méltányolni. — Hogyan lehetséges, hogy az előfizetők nem lépnek sztrájkba, miért nem láznak fel a hazug sajtótermékek ellen. Mikor mindenki érzi ezen bajt és szenvedni miatta De még igazán nem hallottam, hogy az előfizetők felmondották volna a fizetést, vagy kimondották volna a bojkotot egyes lapokra, jól-lehet nyilvánvaló az erköletelenség, amelyet terjesztenek és nem a közérdeket szolgálják.

És ha ezen hibák előfordulnak, vajlon mit tegyen a kedves olvasó közönség? Mert olvasni csak kell. S mit tegyen a sajtó, mert a haladásnak egyik leghathatósabb eszköze. Mind a két-tőnek vissza kell térni ahhoz az igazságokhoz, melyet elhagyott, az újkor sárba tipott. Vissza azon forráshoz, melyből az igazság tiszta, üde vize esörgedez. A keresztény sietni, annak árnyékában munkálkodni. Oda azon igazságokhoz térni vissza, melyet az Egyház őriz és hirdet megcsorbíthatatlanul, mert egyedül ő adja a hitbeli, politikai, művészi, közgazdasági igazságokat mindig újan a romlott korszakkal szemben.

Keresztény olvasó közönség ne vegyen kezébe keresztényellenes lapot. Csak azt pártolja, mely az ő keresztény érdekeit képviseli. Ébredjen meg a keresztény világ, rászal le a rabláncokat karjairól, a bilincset szívéből, mossa le a hólyagot szeméről, mert elég volt a rabságból, elég az elfogultságból és főképpen a világhosszágot hirdető, de valóban pokoli sötétséget terjesztő sajtó émeltyésből.

Keresztény sajtó köztelességünk, keresztény ellenest támogatni határozott bűn, de esztelen-ség is.

Esztelennek lenni nem akarunk, legalább nem szeretnők, ha mások így beszélnek rólunk. Tehát vigyük előre a keresztény sajtó ügyét, a mely a mi ügyünk, a mi erősségünk, a jó és erkölcsi sajtó.

Támogassuk szívvel-lélekkel, vagyis tollal és pénzünkkel az egyházme-gyénk érdekeit szolgáló ezen egyet-len lapunkat.

Felhívás városunk katolikus közönségéhez.

Túrhetjük-e mi összetett kézzel, hogy a VIII. katolikus nagygyűlésen az Oltárszentséget a vallástalan tömeg gyalázó szavakkal illeti és szennyrítákban kigunyolja s megtámadja? Hisz fellázad az ember jobb érzése s okvetlenül arra a meggyőződésre jut, hogy itt tenni kell valamit. Csak néhány részletet közlünk azért, hogy annál inkább megerősödjék bennünk az elhatározás: megkérlelni, kiengesztelni a mi jóságos Údvözítőnket.

Ime:

„Az Oltárszentség tünetetű sőtája.

Ha nem is rossz, de kellemetlen idők járnak mostanság a legméltóságosabb Oltárszentségre. A legméltóságosabb Oltárszentség ki kívánczik az utcára . . . ha az Oltárszentségben jelenlevő Isten mindenható is, de nem elég mindenható arra, hogy a rendőrség, esetleg katonaság segítségével nélkül el lehessen.”

Legyünk mi, gyulafehérvári katolikusok elsők a reparációban; legyen nekünk is egy tünetetű vasárnapunk a meggyalázott Oltárszentség ünnepelésében. Legyünk ott mindnyájan október 4-én a barátok templomában tartandó nagy megengesztelő és jubileumi szentségimádáson. Mutassuk meg, hogy nem jár sem „rossz,” sem „kellemetlen” idő az Oltárszentségre.

Püspök urunk erre nézve következőleg intézkedett:

Október 4-én szentségimádás lesz a barátok templomában.

1. Délelőtt 10 órakor ünnepélyes nagy mise, tartja Ujfalussy József apátkanonok fényes segédlettel.

2. Az Oltárszentség kitéve marad d. u. 5 óráig.

3. 5 órakor szent beszéd, tartja dr. Ujfalussy József s utána litánia.

4. Tíz órától 5 óráig terjedő időben jönnek felváltva az imádsárra az Oltáregylet, papság, hívek, papnövendékek, Kath. Kör, Legényegylet, zárdanővendékek, diákok, stb. (A sorrendet a jövő számban közöljük.)

Mutassuk meg, hogy megérkezett a tettek katolicizmusa! A kis Gyulafehérvár legyen példa és vezető ebben is.

H I R E K.

— **Személyi hírek.** Püspök atyánk kedden reggel utazott el Neuirhrer apát kíséretében, hogy megkezdje őszi bérmáutját. A jó Isten vezérelje s az Úr angyala kísérje őt a nehéz útjában. Imádságaink kísérik őt.

Novák Ferenc polgármesterünk a legjobb egészségben visszaérkezett szabadság idejéről s hivatalát átvette. Ajánljuk jóindulatába a barátok temploma előtti átjárót.

P. László Polykárp atya városunkba érkezett, hogy püspök urunkat bérmáutjában kísérje és segítségére legyen.

— **Jubileumi ünnep városunkban.** Még a vasárnapi szép ünnepnek hatása alatt áll a Szentatyanak erdélyi hó népe, mikor ünnepelő örömmel siettünk a székesegyházba, falusi templomocskába, kápolnába az Úr elé, hogy neki ajánljuk fel örömünket, mert ő adta azt nekünk szentséges Atyánknak. Impozáns volt ennek az örömmel megnyilatkozása a székesegyházban. A templom lobogódiszben állott, a trikolor és a sárga-fehér zászlók összeölelkezve hirdették, hogy jó magyarok ünnepelnek s jó atyjukat ünneplik. A tisztikar, hatóságok, inté-

zetek, különösképen pedig a hívők, előkelők, szegények egyformán megtöltötték a székesegyház minden kis helyét. Mikor a karban megcsendült az ének: Tu es Petrus . . . ez a nagyszerű kép mutatta leginkább, hogy mi hisszük, valljuk, hogy valóban „Tu es Petrus.” A szentmisét a kegyelmes Püspök úr mondotta, evangélium után Zomorá kanonok-plébános mondott lelkes beszédet a pápának Istentől eredt hatalmáról, mellyel milliók és milliók lelkenek ügyei vezeteli; a mi szentséges Atyánknak intézkedéseiről, melyek atyai jóságos szívét annyira mutatják. Az oltáresengettyű szavára azután megmozdult a hatalmas hívő sereg s megindult a templom minden szegletéből az Úr asztala elé, hogy püspök urunknak szándéka szerint részecsüljön a mi drága eledelünkéből. Elül az oltáregysület vezetett; utána a selyem fehér ruhák, az egyszerű falusi szöttesek, elegáns öltözetek, daróc köppenyek, uniformis, civil ruha, mind, mind ott hullámzott, nyüzsgött az oltár előtt, a templom hajójában. Felemelő látvány ez, nézni az Úr Jézus báránykát, mikor útban vannak a jó pásztor felé, s a város legelőkelőbb embere előtt ott tipeg a szegény igénytelen kis leányka, keze mindkettőnek összekulesolva, egyszerre mindkettő térdrehull s mélyen meghajtja fejét, nincs most külfömbes köztük. S azután felzúg az ének, először bátorlalanul, gyengén, hiszen ketten-hárman kezdik, de azután lelkesen, erővel, mert ezren és ezren énekelik: Tartsd meg Isten szent Atyánkat! Csak fokozottabb lelkesedéssel, melyebb szeretettel gondolhatunk erre az ünnepre, mert gyönyörű emlékekkel hagytuk azt el.

— **XII. püspöki körlevel.** A szeretetet, a kölcsönös egymáson segítő szeretetet hangsúlyozta a főpásztor, amely szükséges, hogy a papok szívében lángoljon. Ennek az ápolására a legjobb eszköz a papi konferencia. Össze kell jönni legalább havonként ott, a holtöbben vannak, hogy egymást védelmezzük a jogtalan támadások szemből. Össze kell jönni, hogy egymást figyelmeztessék hibáikra s terveket készítsenek az egyöntetű munkálkodásra. Vagyis azt sürgeti a lópásztor, a mit székhelyén a papnövelde kápolnájában már rég gyakorol: a havi papi konferenciát. A szent Atya szándéka szerint megalakítja a Concilium de Vigiliantia-t, melynek célja, örködni az egyház tanításá felett, hogy az tiszta s ment maradjon a modernizmustól, akár tanszéken, akár könyvekben vagy újságokban hirdetik. E bizottságban egyházmegyénk nagy tudású papjai vannak felvéve. Közlj továbbá az őszi bérmáutnaklaponkban már köztölt sorrendjét. A püspök három napos ájtatosságot rendelhet el vagy Úrnap nyolcada alatt, vagy bármikor az Oltárszentség imádsására. Új titkári állást szervezett a ker. szociális egyesületek szervezésére. A titkár lakása Kolozsvárt van, a Ferencrendiek zárdájában. A kozmási plébániára szept. 30-ig pályázatot hirdet. Bardócz István kozmási plébános 65 éves korában meghalt. Az országos madárvédő ifjúsági liga ajánlatik. Több irodalmi munka ajánlatik. Pesten a jesusitáknál állandóan lelkigyakorlatot lehet végezni, közölve van a lelkigyakorlatok részletes sorrendje. A jesusiták népmiszsióra is vállalkoznak. Végül a már lapunkban közölt személyváltozásokkal fejeződik be az értékes körlevél.

— **Októberi ájtatosság városunkban.** A rózsafüzér ájtatosság az egész október hónapban a barátok templomában tartatik naponként este 1/6-kor. Ez ájtatosságot az oltáregyleti igazgató tartja s ugyan ő minden pénteken 8-kor sz. misét mond. A hívek gyónásukat mindennap litánia után végezhetik.

— **Konez István,** tsnadi alesperes-plébános közelgő aranymiséjének tárgyában az alábbi értesítést vettük. Tudomás végett egész terjedelmében közöljük s újból kérjük mindazon jó urakat, kik eme szép ünnep rendezéséhez szólni, vagy járulni kívánnak, sziveskedjenek Meisel József szentszéki tanácsost és brassói h. plébánost posta útján megkeresni. „Értesítés. Főtisztelendő Konez István alesperes-plébános Tuznádon, 1908. évi október hó 4-én ünnepli adatazó papságának 50 éves évfordulóját, aranymiséjét a következő tárgysorozattal: I. Az ünnep előtt 3 napos isteni tiszteltet lesz. I. Október 1-én d. e. sz. mise és prédikáció, d. u. vécsernye és ker. tanítás. Lelki vezető: Ince Domokos, csikszentgyörgyi plébános. 2. Október 2-án d. e. szent mise és prédikáció, d. u. vécsernye és ker. tanítás. Lelki vezető: Nagy Antal esiksztmártoni plébános. 3. Október 3-án d. e. szent mise és prédikáció, d. u. vécsernye és ker. tanítás. Lelki vezető: Meisel József szentszéki tanácsos, brassói h. plébános. 4. Október 3-án vécsernye utan sz. gyónás. II. A jubileumi ünnep részei: 1. Október 4-én összeharangozás-kor ünnepi körmenetben való kivonulás a templomba. 2. Te Deum; énekl az aranymisés. 3. A jubilás aranymiseje. 4. Evangelium után alkalmi szent beszéd. Tartja Bálinth György brassói gimn. tanár. 5. Szent mise közben közös áldozás. 6. Körmenetben való bevonulás. Tiszteltetés.”

— **A brassói róm. kath. főgimnázium** Máriaikongregációja ünnepélyes tagfelvételt tart f. é. szeptember 26-án szombaton d. u. 5/2 órakor a plébániái templomban. A jelölteket nagyméltóságú székhelyi Majláth Gusztáv Károly gróf, erdélyi püspök avatja fel. Szentbeszédet tart: Főtiszt. Dombay Lajos főgim. tanár.

— **Egyik újságíró a vidékről,** a nagygyűlésről így számol be lapjának: Általánoson meghatott lélekkel láttuk, hogy a hosszú úton, ahol az eucharisztikus körmenet végig haladt, két oldalt óriási nézőközönség állott illedelmesen, tisztességesen, lélekben velünkjárva a hitvallás útját s ez óriási népek felet szociáldemokraták alkottak. Csodálkoztam azon, hogy a budapesti lapok oly felületesen regisztráltak ezt az országihírvé nőtt eseményt. Csodálkoztam, hogy dicsérettel, szeretettel meg nem emlékeztek arról a sok ezer derék, hithű, kényszerből szociáldemokratáskodó emberről, akik jogtűvel ugyan, de kalaplevéve, áhitatos arccal, könyvtől csillogó szemekkel nézték e diadalmas felvonulását a katolicizmusnak. Mily készséggel állottak volna soraink közé, ha nem félték volna szegények, hogy elvesztik a nehéz, keserves budapesti kenyeret. Láttam a szemükből, hogy a szívük elkísér bennünket egészen az Oltárszentség elé, hiszen tudom, hogy ők is elnyerték az Urnak ugyanazon kegyelmét, melyért mi körmenetet jártunk . . .

— **Időjárásunk** teljesen ősziessre változott. Elő kell szedni az őszi ruhákat s néha-néha egy kis tűz is el kelte a szobákban. Hamar megjött, még késchetett volna.

— **Hazajöttek a katonák.** Vasárnap dél előtt a sétatéren elhangzott térzene hirdette, hogy hazajöttek a katonák a nagy hadgyakorlatról. A váról eltűnt a vastag sötétség s meggyúltak mindenfelé a villanylámpák. Csak éjnek továbbra is, mert a nagy sötétségben eddig akár a kerítéseknek neki mehettek a járkelők.

— **Kath. Népszövetség.** Kápolnásfalu községben folyó hó 20-án alakult mng a Katolikus Népszövetség Pap Albert szentégyházasfalvi plébános elnökle mellett, kinek lelkes beszéde után 68-an iratkoztak a szövetség tagjai közé.

Csoportvezetők Csizsér Gábor és Fazakas József tanítók lettek. A taggyűjtés még tart.

— **Görgényüvegcsürön** Boeckai Tamás, Boeckai fejedelem sarjadéka, II. éves tanítóképzései növendék szeptember hó 2 dikán római katólikussá lett. A hittávlast az ottani lelkes kezébe tette le.

— **Csikdelne** érdemdús lelkipásztorja, a felső papság nestora és tipikus alakja Péter Lajos szentszéki tanácsos papságának 52., delnei plébánoságának 49 ik évében nyugalomba vonult. Negyvenkilenc esztendő a mai világban elég egy emberi életnek. S mit szólunk arról a papról, a ki a tövises pápi pályán hivatását egy és ugyanazon plébánián, kepekenyeren negyvenkilenc évig akként teljesítette, hogy működését előjárói és hívei mindenkor megelégedése kísérte? Semmivel sem lehet jobban jellemezni a mi jó „Delnei bácsinkat”, mintha azt mondjuk róla, hogy: mindig követendő odaadással szerette barátait, életénél jobban híveit, rajongásig egyházat, törhetlenül hazáját, de mind-ezeknél jobban Istent. Egyeses lelkű, a maga egyszerűségében elégedett, puritán jellemű ferfiu ő, kiben soha sem volt meg az a kétszínűség, hogy szava Jákobé, keze pedig Ézsaué lett volna. Tetteivel soha sem szokott dicsekedni. Egyetlen nagyravágása volt hivatalát teljesíteni, úgy mint azért Isten előtt felelnie kell. Életét tölté mater kebelén, méltó: pihenjen filiája ölen! Anyaegyháza aranyat kapott, filiája nyerjen gyémántot az Úrtól! **U t ó d j a G á b o s i D é n e s**, ki eddig „csángók kedves kiesen papja” vala folyó hó 17 én foglalta el új plébániáját. A delneiek ez alkalommal nagyon meglátszott, hogy volt plébánosuktól jó nevelésben részesültek, mert virágokkal díszített hioszt kocsióban egészen a szepvizi erdőki szették régen várt új papjuk elébe, kit, a mint Kóródy Mihály esikszentmiklósi plébános jobbján megérkezni láttak, hatalmas óvációban részesítettek. Szepvizen felül Győrpád delnei jegyző üdvözölte. Csikszentmiklóson, virágos gyönyörködtette, Delne határán László Péter tanító köszöntötte új hívei nevében az ifjú papot. Innen fehérruhás kis leányok rózsaleveleket hintve templomba vezettek szeretett lelkipásztorukat, hol „Veni Sancte” és „Antiphona” elénekésével esdekelünk Isten segédelméért, a szt. Szűz oltalmáért. A plébánián az öreg plébános, mint egy ősz Áron terjesztette reszkető kezeit utódja felé, hogy leesdjé reá az isteni szeretet erejét. Boldog fiatal pap, ki az idők viharáiban megédzett ilyen öreg tölgy árnyékában elmélkedhetsz teendőid felett! Este az iskolában 40 terítékű bankett volt, honnan a sok szép felköszöntő után azon kívánsággal távoztunk, hogy az új lelkipásztort Isten sokáig éltesse! tegyen mindig vezető Rafaelje az ifjú Tóbiásoknak, forrásmutatója a lelki tikkadságban szenvedő Ágárokak; Ilyés lelkével és erejével járjon az Úr előtt, Neki szent népet készítendő! **K. M.**

— **Az udvarhelyi szeminárium** helyébe új gimnázium építését tervezik, míg a jelenlegi szeminárium, finóvélde és internátus részére fog berendeztetni. Az új gimnázium tervét az e hó 11-én megtartott igazgató tanácsi ülésen mutatta be Pápai Sándor építész és ezt az igazgató-tanács el is fogadta. Az elfogadott tervet feltérjesztik a miniszteriumhoz és ha ott jóváhagyást nyer, akkor az új gimnázium felépítését azonnal megkezdik.

— **Nagyon furcsa hirt** olvastam egy dési lapban (Dési Hirlap): „J u b i l e u m, a m e l y e n e m ü n n e p e l n e k. Folyó hó 20-án vasárnap délelőtt 10 órakor a róm. kath. templomban jubileumi istentiszteletet tartottak a pápa, X. Pius 50 éves áldozásának alkalmá-

val. Ámbar az összes hivatalok kaptak meghívót az isteni tiszteletrre, azon még mint egyének (nem mint hivatal) sem vettek részt. Hozzászoktunk tehát ahhoz már, hogy a katólikus hívők egyházi fejük legszebb jubileumán nem vesznek részt.” Furcsa világ van arra felé.

— **Ne ijedjétek meg** keresztény lelkiveink. A ti lapotok a keresztény „Magyarország” írja: Nincs semmi ok e g y e t l e n felekezet részéről sem arra, hogy b i z a l m a t l a n s á g g a l e s f e l t é k e n y s é g g e l tekintsen a kath. társadalám élénkebb munkálkodására és szervezkedésére. Nem az a cél, hogy más vallásnak irányában a támadás fogvereivel lépjen fel s azoknak jogait kisebbitse; nem az a cél, hogy a nemzet egységet felekezeti jel-szavak alárea alatt megbontsa, hanem ellenkezőleg a nemzetnek kath. vallású híveit hiteletben erősítve, az állam legerősebb oszlopát képező s a többi felekezet által is hasonlóképpen ápoltt vallásérkölesnek megszilárdítása. Ez nyílt és őszinte beszéd.

— **A szocializmus igazi világításban.** A szocializmus nem arra törekszik, hogy a mai társadalom hibáit javítva az emberiség sorsát a történelmi fejlődés során vigye a tökéletesedés felé előre, hanem úgy az állam, mint minden pozitív vallás intézményes épületeit fundamentumostól szétrombolni, tabula rasat igyekszik létesíteni. A fejlődés törvényeivel szakítva, a civilizáció összes alkotásait iparkodik szétrombolni. Nem az élő fanak korhadta ágait lenyesni, a gyökerén rágódó fergeket kiirtani s a törzsén elősködő parazitákat elpusztítani, de magát, az élő fát teljesen kipusztítani törekszik. A mai társadalmi élet alapintézményeit, amelyek a vallásosság és erkölcs fundamentumai, a házasságot és családát mint elavult intézményeket eltörlendőknék hirdetik.

— **A koldulás** nagyon alkalmas módja. Találta ki a soproni munkások kongregációja. Képes levelező lapokat készítettet kápolnája oltaráról s ezeket 10 fillérrel árulja a könyvtára javára. Aki kapott ily gyűjteményt, ne küldje vissza. Ez is egyik megoldása a szocializmusnak.

— **Magyar ipar.** A hangszerkészítők megalkotották a „Magyarországi hangszerkészítők szövetségét”. Tervük, a hangszereket hazailag előállítani s e végből lelkes felhívást intéztek a zenehangszert kedvelő nagy közönséghez.

— **A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület** f. évi október hó 10, 11. és 12 én Temesváron a polgári lövöldé kertben rendezendő országos jellegű baromfi, házinyul, galamb, bor és gyümölcs kiállításáról szóló tervezeteket e napokban küldte szét az ország baromfiterjesztői, bor és gyümölcstermelőinek. Amint a tervezetből kivehető, ezen kiállítás térdijai az ideki kiállítások között a legolcsóbbak és emellett tömeges állami bevásárlásokról gondoskodás történt, mivel a m. kir. földmívelésügyi kormányon kívül az aradi jószágigazgatóság a helybeli állattenyésztési felügyelőség és egyesületünk is nagyobb bevásárlásokat fognak eszközölni.

— **Csalás.** Ha valaki hirdetés ad a lapba s annak megjelenése után a fizetést megtagadja, vagy vagyontalansága miatt az rajta bíróság behajthatatlan: akkor ellene csalás címen büntető feljelentés tehető. A lap tulajdonosok ezt az elvi kijelentést bizonyára megelégedéssel fogadják.

— **A meghibbant korszellem.** Jellegzetes s a korszellem megismerésére szomoruan érdekes az öngyilkosságok statisztikáknak a tanulmányozása, főleg azonban annak kutatása, hogy sok meghibbant velejű ember minő okokból veti el magát az életet. Egy párisi lap hozza, hogy a napokban agyonlötöte magát egy nyugdíjas

ember, mert unatkozott. Londonban pedig egy asszony lett öngyilkos azért, mert férje nem engedte meg, hogy nadrágban sétálhessen, csak egyszer, csak legalább egyszer. S hogy megmutassa magát nadrágban, a magentai hős uniformisába öltözve leugrott a negyediki emeletről. Különösen érdekes ezen szempontból a párisi lapok napi hírei, ahol igazán egy „igen” vagy „nem” szóeskáért vagy 2 frank kártyaveszteségért képes valaki a halálba menni. Néhány évvel ezelőtt például Párisban megmérgezte magát egy ur, mert a szomszédjában egy zongorázó hölgy lakott. Utolsó levele a zongorázó hölgynek szölt, röviden csak ennyi: „Föltehető, hogy a másvilágban nem zongoránáz.” De a rekordot talán mégis egy francia miniszteri hivatalnok érte el, aki néhány hónappal ezelőtt a Blauche-utcában vetette el magától az életet. Asztalán a rendőrségre címzeve a következő sorokat találták: „Megöltem magamat, mert roppant mód szeretem a tojás-rántottát, mig feleségem utálja. Minthogy tehát kedvenc ételéről kell lemondanom, az életnek ilyen formán mi értéke lehet rám nézve. Bocssásson meg, hogy önnek kellemetlenséget okoztam, többé nem fog megismétlődni.” Ilyenek hallatára az ember már igazán hinni kezd, hogy a világ egy nagy tébolyda, ahol nagyobb bolondok futkosnak szabadon, mint ülnek a tébolydakban, a vasrác mögött!

— **Olesó szappan** csak a jó, tiszta szappan. A legjobb a „Schicht” cég „szarvas” jegyű szappana, s ennél fogva a legolcsóbb is. Most mikor a drágaság korszakát éljük, különösen kellene a háziasszonyoknak arra ügyelniök, hogy jó, tiszta szappant kapjanak, különben még egyszer annyit használnak el és tönkreszik fehéremiüket. Schicht „szarvas” jegyű szappannal való egyszeri bedörzsölés felér közönséges szappannal való kétszeri bedörzsölésnek. Schicht „szarvas” jegyű szappana tisztaságáért 25.000 koronával kezeskedik. Valódi csak a „Schicht” névvel.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

* **A Szent-István-Társulat pártoló tagsága.** Most ismét kopogtat ajtónkon hasznos könyvecskével a Szent-István-Társulat. Az előbbi évek gyönyörű kiadványaihoz nem méltatlan társakat kínál. N a p t á r a most is elsörendű, az U j K i s T ü k ö r III. része illő folytatása az egész országban nagy tetszéssel fogadták eket elsőnek. A k i s g a d a t a n a c s a d ó j a nyomán haszon, pengő arany vagy robogó bankó tölti meg a jó tanácsokat megfogadó gazdáknak erszényét, a S z e n t e k é l e t e pedig lelki haszonnal lát el; a közélet harcaiban megbecsülhetetlen szívóssággal övezi lelkünket; megmutatja, hogy a szentek és mártírok mennyit szenvedtek és áldoztak, mennyit dolgoztak, mennyit túrték, csakhogy meg ne szegjék a hithez, az elvekhez való ragaszkodásnak szent kötelességét. Egyik jobb könyv, mint a másik. S a nyelvük perüölő, mentes az új hirlapi-magyar cseltő-bottló esztelenségeitől. A szellemük kitünő, kiállításuk pedig a legjobb, amire a magyar nyomdaipar egyáltalában képes. Áruk a szokásos két korona, mely összeg csak részben fedezi az ezen kiadványokkal nagy áldozatot hozó társulat költségeit. Aki gondol népünk boldogításával, egészséges, ókos szellemi vezetésével, a robbantó ideák szárazra vetésével, azt nem kell külön kérnünk egy könyvecské ajánlására és terjesztésére. Ezek magukat ajánl-

ják, mi meg terjesztésükkel szintén magunknak szerzünk érdemeket a keresztény restauráció munkájában.

* *Zászlónk* VII-ik évfolyamának első száma fekszik előttünk. Tessék megrendelni, tessék ajánlani a tiszta szépirodalom ezen kedves-bájos termékét. A pornográfiaának egyhamar nem akad ennél hatalmasabb ellenszere — különösen a fogékony ifjúság lelkében. Nem beszélünk róla sokat, hisz ismerik széles e hazában, de bátran hangsúlyozzuk, hogy aki e lapra azt a páratlanul csekély egész évi két koronán nyi előfizetést beküldte — még soha nem bánta meg. Tessék megpróbálni — apák, anyák, nevelők, ifjúság-barátok! Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest VII. D. a m j a n i e h u t e a 50. Telefonszám 2—46.

* *„Kis Pajtás”* (szerkeszti Csöppike Csánika) képes heti gyermeklap 3-ik száma megjelent. Gazdag tárháza ez e szám is a gyermekeket szórakoztató szebbnél-szebb meséknek és olvasmányoknak. A gondolat szerkesztett lapocskák előfizetési ára felére 3 kor. (Bélyegeken is beküldhető.) Megrendelhető: „Kis Pajtás”, Budapest, VII., Thököly-út 16. címen. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

* *Erkölcsei tökéletesedése*tan. Aszketikai munkában szegény irodalmunkat érdemes művel gazdagította dr. Hajdu Tibor szent-benedek-rendi szerzetes, pannonhalmi perjel. Erkölcsei tökéletesedése tana magyar nyelven uttörő mű. Azokkal az eszközökkel foglalkozik, melyek alkalmasak arra, hogy az erkölcsös élethez szükséges érzelmeiket szívünkben állandóan uralkodókká neveljük. Könyve három részből áll. Első az erkölcsi tökéletesedésnek mibenlétét és szükségességét tárgyalja, második megszerzésének általános eszközeiről: az erények elsajátításáról s a vétkecs hajlamok elleni küzdelemről szól, harmadik pedig az erkölcsi tökéletesedés azon eszközeit ismerteti, melyek az evangéliumi tanácsokon alapulnak. Hajdu Tibor könyve első sorban kispapok számára készült, mivel azonban nem tételez fel theologiai előképzettséget s a dogmatika és morális azon pontjait, melyek anyaga tárgyalása közben szóba kerülnek, részletesen megmagyarázza, világiak is nagy lelki haszonnal forgathatják. Aki nem ijed meg az aszkézisnek korunkban erőszakkal annyira diszkreditált nevétől s végig olvassa e könyvet, a lelki életének emelkedettségére szolgáló jó tanácsok és hasznos utravalók gazdag tárházában fogja azt mondani. A mű ára 2 korona 50 fillér; megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében (Budapest, IV., Kecskeméti-utca 2.)

Hogyan lehetünk gazdagokká?

Ez a kérdés gyötri ma az emberiséget. Felelek is rá, de előbb egy történetet mondok el.

Egy híres német keresztény szociálista író könyvében olvastam egy öreg emberről, a ki 75 éves korában, a szegények házában halt meg. Sohasem volt iszákos és dorbézoló ember, de naponként még is 60 fillért adott ki itálra. Ha most kiszámítjuk, hogy 18—20 éves korától

mennyit adott ki itálra, — kamatos kamattal egy rettenes összeget kapunk. Többet, mint 50,000 (ötvenezer) koronát. Ebből is láthatjuk, hogy a meggazdagodás titka nem más, mint az okos takarékoság, a mely az embert Isten előtt kedvessé és megelégedetté teszi. — Most már felelek a kérdésre is.

1) A szentírás több helyen figyelmeztet bennünket az okos takarékoságra. Az Ó szövegében, Sirák könyvében arra int bennünket, hogy a bőség, a gazdagság napjaiban emlékezzünk meg a szegénység, nyomor napjairól is.

Maga az Üdvözítő is figyelmeztet rá. A mikor a pusztában 5 kenyérről és 2 hallal öt-ezer embert tart jól, azt parancsolja tanítványainak, hogy szedjék össze a hulladékokat, a morzsákat. Ugyan minek? Mindjárt hozzá is teszi, — „hogy el ne pocekolódjanak.” — Meg kell becsülnünk tehát a legkisebb használható dolgot is, ez az első lépés a meggazdagodáshoz.

2) Ha az Üdvözítő nem is hangsúlyozta volna az okos takarékoságot, a józan észnek is be kellett volna látnia hasznos voltát.

Egy mértékletességi és takarékegytel tagjairól olvastam a következő s szinte hihetetlennek látszó meggazdagodási módokat:

Egy fiatal munkás hetenként 3 koronát füstölt és mulatott el. 13 évig tagja volt az egyesületnek s ezen idő alatt a dohány és italpenz felére téve, kerek 3000 koronát gyűjtött.

Egy fiatal, nős munkás ember egész héten át nem ivott ugyan, de vasárnap néhány üveg sört fogyasztott el. Ez is tagja lett a mértékletességi egyesületnek s a vasárnapi sörök árából, 12 év alatt 1000 koronát takarított meg.

Számtalan ilyen szép és lelkesítő példát olvastam, a melyekben nem is nagy önmegtartással igen szép összegeket raktak félre.

3) Sokan fel is teszik magukban, hogy öreg napjakra, családjuk számára gyűjteni fognak. Gyűjtenek is és nagyon örvendenek az első 10, 20 koronának. Várják míg 50—100 koronára szaporodik, hogy majd akkor valamelyik takarékpénztárba elhelyezik. Ez nem okos gazdálkodás, mert csak alkörm kell hozzá s az ilyen ember könnyen hozzá nyul a készpénzhez és kezdheti a gyűjtést előről. A megtakarított pénznek legjobb helye van ott, a hol nem csak megőrzi, de gyümölcsöztetik is. Ha a kedves olvasók közül valakinek kedve támad az ilyen könnyű és okos meggazdagodási módra, mindjárt tegye félre az első koronát, — majd az vonzani fogja a többit is.

Szémán István.

C S A R N O K.

Az egyházmegyei zsinatról.

(Folytatás.)

A papság anyagi ügyeinek elősegítése érdekében sürgettek a Congrua rendezése (135. l.) és ennek az utódokra is kötelezővé tétele; (31. l.) sürgettek a kepe megváltása (pag. 37.); letárgyalassék a nyugdíjalap gyarapítása (pag. 125.); de ezeken felül a beteg papok részére létesítsünk egy p a p i o t t-

h o n t i s, mint egyesek ezt minap fejtegették és szükségességét indokolták; (129. l.) végül pedig valami alakban gondoskodni kellene a megszorult papok hitelviszonyának megfelelő kölcsönügyletről is. Kimondhatná a zsinat pl. a következőket: 1. a papoknak tilos és érvénytelen v á l t ó t a l á i r n i v g y z s í r á l n i; (mennyi baj származik ebből és mennyi zaklatás?) 2. papi egyén csak a ftdő káptalanhoz fordulhat k ö l c s ö n é r t, ha pl. utiköltség, betegség, rendkívüli csapások érik, s fegyelmi vétséget követ el, aki máshol adósságot csinál a papi decorum rovására; 3. mikor valaki b e n e f i c i u m h o z j u t, a ftdő káptalanról 500 koronát kap 4% és öt évi törlesztéssel első beruházásra; 4. a ftdő káptalan viszont a gondozására bizott olesó pénzekből öt-tíz évi törlesztésre is adna kölcsönt, indokolt esetekben s a plébánia gyarapítását célzó befektetésekre; s az egyes ráták levonatnának a fizetésből. Így a papok nem jutnának könnyelmű adósságba; nem jutnának annyian uszorások körnéibe; nem szenvedne a papi decorum és kegyelmes urunknak nem kellene egyesek tartozásait ismételtelen kiegyenlíteni a skandalumok elkerülésére.

A papság anyagi segítségére szolgálna akár a központi alapokból, akár az emlegetett Fogarasy-fele hagyatékból alakítaná, egy 100 ezer korona „fölvételi alapot”, s mikor az egyes rosszul dotált plébániák területén sokszor potom áron elárvereztetnek ingatlanok, akkor a plébános ezt püspöki jóváhagyás mellett megvenné, a földet birtokba venné és élvezné, viszont 10—25 évi részletekben a befektetést visszafizetné. Igaz, hogy míg a törlesztés tart, addig a plébánosnak és beneficiumnak keveset használna ez; de hát előbbre is kell látni, a jövőnek is kell építeni, s ha ezt 20—25 év előtt kezdetét volna, ma már sok plébánia másképen állana. Azt pedig mindenki tapasztalja, hogy a megélhetés napról-napra nehezebb, s hogy a csekély kilátások miatt évről-évre kevesebb a pap és kevesebb a papi pályát keresők száma, mit a javadalmak gyarapításával lehetne orvosolni, mire addig gondot alig fordítottak. Ma már minden más pályán kevesebb tanulmánnal és kevesebb önfeláldozással jobb anyagi viszonyoknak örvendenek, s biztos előléptetésre számíthatnak. Sőt B. községben egy előregedett Convertita egész vagyonát (10—15 hold földjét és házat) a hitközségnek akarta átengedni, ha neki csekély életjáradékot adnak holta napjáig; s mikor ezt nálunk a ftdő püspöki hatóság el nem fogadta, s ezek pár évi életjáradék fejében azt maig bírják. Dr. Haynald bíboros érsek is ily módon szerzett sok plébániának 40—50 holdas telket, s miután a törlesztések véget értek, ma az egész kalocsai egyházmegyében egyetlen egy plébánia van, hol kongrua kiegészítésre van a pap utalva. A nagyszabeni bankoktól is több telket meg lehetne így menteni egyes plébániáknak és a magyarságnak; s emellett 10—25 év alatt ezek ára is befolyna a központi pénztárba.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váládélot, éjjeli izzadást

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utarazatokat is kínálunk, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel [Svájc]

„Roche”

Kapható orvosi rendelre a gyógyszerárban — Ára üvegenként 4.— korona.

Szóvá lehetne tenni azt is, hogy a lelkészek csak nyilvános ünnepeken és vasárnapokon köteleztesenek pro populo misézni, mint más egyházmegyekben és a Directoriumból elimináltassanak az apostolok napjai és másik hétköznapok kötelezettsége. Ha a meghalt papokért is misézünk és ezeket is elvégezzük, alig marad nap halotti misék végzése mellett fundált misékre és privát intienciokra; a népért és jelenvoltakért pedig úgy is feláldoztatik mindennap a pro vivit et pro defis.

A papi teendők szempontjából revidiálendő és módosítandó volna a pénzkezelési szabályzat, különösen az, hogy a napló vezetésénél törles és küigazítás nem lehet, csak újabb szám alatt, — szombat délutánonként legyen pénztári nap, mikor az egyházközpontok is jelen van ilyenkor a pap és gondnok együttesen fizessenek és együttesen bevételzenek mindent. Vezessen mindkettőt külön-külön főnaplót; — ezt havonként vagy legalább negyedévenként vessék össze a hol netalán tévedés mutatkoznék, ott egyik naplója a másikból helyesbítettnek, — a kettőnek összevetése és egyezése képezné a hitelességet, mint a pénzintézeteknél a könyvelés a pénztárosnaplójának egybevetéséből állapítják meg, nem maradt-e ki esetleg egyiknél valami tétel? Ott pedig, hol több alapítvány, vagy nagyobb pénzüsszeg kezeltek, eseres-kerületek szerint „egy-egy kerületi takarékpénztári kezeléssel. Ezt láttam én a görögkeleti románok egyik kerületében, hol az eseres vezetése mellett ily részvénytársulatot szerveztek, minden plébánia tőkéjének megfelelően részvényeket vett, s azóta a templompénzek is kamatoznak; a papnak sincs a kamatbeszedéssel „epéje“; — a nép is kölcsönhöz juthat, ha van mire bekebeleznie, — az évi közgyűlésen pedig az összes papok és egyházközpontok ellenőrzik a kezelést is, a haszonnak igazságos felosztását is. Itt aztán fizet pontosan mindenki, mert nem gondolhatja, hogy ez a pap pénze, vagy hogy ötlet a pap zaklatja kamatért! — sőt mivel itt a kamatot előre levonják s részletekben fizetik, nincsenek is egyáltalán ily nehézségek. Éppen ezért ennek meghonosítását egész vonalon melegen ajánlhatnám s a kezelésnél egyes nyugdíjas papok és tanítók is alkalmazhatók lennének a szakképzett főkönyvelő mellett mint ellenőrök és pénztárnokok, vagy napbiztosok és igazgatósági tagok. Ha pedig valami elvész minden körültekintés mellett is, ez a tartalékalapból pótolatik s így a z e g y h á z n e m v e s t s e m m i t.

Ugyancsak revidiálásra és módosításra szorulna a ma már igen hiányos és elavult „Hitközségi szabályzat.“ Évtizedek tapasztalata és a felmerült újabb szükségletek figyelembe vételével ezt pl. Meisel J. vagy egyes főesperesek átdolgozhatnák, és egy bizottság a revíziót végezhetné előlegesen, hogy kész elaboratum jöjjön a plenum elé... számtalan módosítást és pótlást csekélyseggel is ajánlhatna, ha ez napirendre kerül és ha ezt tölem szívesen fogadnák.

Hasonlóképpen kérni lehetne Öccellenciájától, bizon meg valakit, vagy alakítson egy központi bizottságot az ötven év alatt kiadott azon

püspöki körrendeletek összegyűjtésére és rendszeres összeállítására, mely rendeletek maig érvényben vannak és ma is betartandók. Az újabb papok nem forgatták a régi Circulárekat; de az idősebbek jól emlékezhetnek mindenre, egyes körrendeletek pedig idő folytán elavultak. Amint tehát Kalocsán dr. Haynald bíboros érsek összeállította és kiadta *Statuta Dioecisana* cím alatt az 50 éven belül kiadott és maig érvényben levő rendeleteket, hogy abból az újabb papok is mindenről tájékozást nyerjenek, az öregebbek is mindenről könnyebb áttekintést nyerjenek; úgy itt is nagy közszükségletet képezne egy ilyen mű és ezt még a negyedévesekkel is átvehetnék, vagy legalább átvastathatnák a szemináriumban, hogy azok mintegy vérré átmenjenek a papság által. Nem mindig a rosszakarat, hanem inkább a tudatlanságból és feledékenységből eredő gyarlóság oka annak, hogy egyes ily rendeletek be nem tartatnak. Nem mindenkinek káptalan a feje, nem mindenki emlékszik rögtön mindenre s nem mindenki bír oly széles látókörrel, mint a püspöki zsinat illusztris írója. Egyes régi rendeletek még némi módosítást és pótlást is kívánának, mit ez alkalommal apropos lehetne az új kiadásnál eszközölni. A zsinaton persze elég volna ezt elvileg kimondani és elhatározni.

(Folyt. köv.)

Keletéri.

Szerkesztői üzenet.

Bérmaut Legyen szíves az őszi bérmaut vidékéről valaki és csapjon fel tudósítónak, de gyors és tartalmas cikkeket. Ne feledkezzenek meg az egyházmegyei lapról. A tudósításokat hétfő estig kérem.

Görögnyelvűvegsür. Köszönöm.

dr. K. A. Hova lett! A hurecolkodás alkalmával csaknem ömlött ki a tintája.

Munkatársak, álljanak be a hírek szolgálatába!

V. Azon vezércikk miatt a kihallgatás már meg történt. Üdvözlettel.

Marosillye, Jövő számban. Most lekészt.

Csiki levél. Jönni fog. Én is vártam s végre megjött. Köszönet.

Válasz. Epés a hang s kissé értelmetlen, de hogy még epésbb ne legyen, jönni fog.

K. M. Csak minél több referádát kérek. Üdvözet. Ujmisések Egy kis cikket, egy kis hirt nagyon várok.

Pályázat.

A lövétei róm. kath. népiskolánál halálózás folytán megüritült segéd-kántortanítói állásra az iskolaszék október 4-ig pályázatot hirdet. Fizetése, beleszámítva a s. kántorsággal járó összegre is — 1134 kor., arra jogosultnak évetődös korpótlék; kertilletmény, melynek értéke 22 kor. Természetbeni lakás és gazdasági épületek. — Ezenkívül a községtől természetben kap sőt és van szabad legeltetési joga. Azonban a só és szabad legeltetési jogért pénzürtéket nem követelhet.

Ezekért kötelessége az iskolaszék által kijelölendő mindennapi és ismétlő tan-kötelesek tanítása és a segédkantori teendők pontos végzése.

Kik ezen állást elnyerni óhajtják, sziveskedjenek pályázati kérésüket a lövétei iskolaszékhez — szabályszerűen ellátva benyújtani. — A pályázati határidő alatt közbeeső vasárnapokon a s. kántorságra való tekintetből próbát tartunk. A ki ezen

állást elnyeri, október 15-éig köteles elfoglalni.

Lövéte, 1908. szept. 16-án.

Péter János,
isksz. elnök.

A népiskola tananyagának tantárgyankénti beosztására szolgáló

Részletes Tantervnyomtatvány

(sajtó alatt); vagy az osztályonkénti feldolgozásra használható

Tananyagbeosztási nyomtatvány

a miniszteri és külön a róm. kath. tanterv szerint készült füzetekben megrendelhető a hat vagy bármelyik öt oszt. szám. **postadíjjal** együtt 2 kor., négy oszt. 1.80, három oszt. 1.60, két oszt. 1.40, egy oszt. 1 korona előleges beküldés mellett

GYERKES MIHÁLY ig. tanítónál
Székelyudvarhely.

SIMON LÁSZLÓ

orgona és harmonium készítő
KOLOZSVÁRT, JÓKAI-UTCA 5 SZ.

Elvállalok bármily kivitelű új orgona készítést, átalakítást, kibővítést és hangolást, valamint iskolai harmonium készítést.

Továbbá oltár és szőszék fölé koronákat jótállás mellett szilárd anyagból és a kitűzött időre pontosan elkészítve.

Szíves pártfogását kéri

mely tisztelettel **Simon László**
orgona készítő.

Tisztasága **30.000** koronával szavatoltatik.

A konyhában és házbán

mindent, ami egyáltalában mosható és tisztítható, csakis

Schicht szarvasszappannával

tisztítsunk. E szappan évtizedeken át folytatott beható és lelkiismeretes tanulmányozásnak eredménye. Mosóereje rendkívül, szavatolt tiszta és ment minden káros keveréktől. Gond nélkül használható tehát minden tisztítási célra, még ott is, hol közönséges szappan felmondja a szolgálatot vagy különös gondossággal szükséges tisztítani.

Papp György könyvnyomdája Gyulafehérvárt.

Legujabb könyvnyomda Alsófehérvármegyében.

Szállítója és nyomtatója:

a Nagyméltóságu és főtisztelendő erdélyi püspöki hivatalnak, a gyulafehérvári ev. ref. esperesi hivatalnak, az Erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulatnak, a Gyulafehérvári róm. kath. főgimnáziumnak, a Gyulafehérvári kir. törvényeseknek és kir. ügyészségnek, Gyulafehérvár sz. kir. város tanácsának, a Gyulafehérvári takarékpénztár részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári népbank részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári „Julia” takarékpénztár részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári püspöki elemi és polgári leányiskolának, a Gyulafehérvári állami elemi és Gyulafehérvári iparos és kereskedő tanoncziskolának, a Gyulafehérvári kir. közjegyzői hivatalnak, az összes ügyvédi irodáknak, a gyulafehérvári és vidéki nagyobb kereskedő cégeknek, a Gyulafehérvári „Johanna” gőzmalomnak, a Zalatnai állami kőfaragó és kőcsiszoló ipari szakiskolának, a Zalatnai takarékpénztár részvénytársaságnak stb. és az erdélyrészi róm. kath. lelkészi hivatalok egy nagyobb részének.

♣♣♣♣♣ **Allandó kiadványai:** ♣♣♣♣♣

KÖZMŰVELŐDÉS

Politikai, társadalmi, rk. vallásirodalmi és szép-
♣♣♣♣♣ irodalmi heti közlöny. ♣♣♣♣♣

Az erd. róm. kath. Irodalmi Társulat
tulajdonában.

XXX-ik évfolyam.

Gyulafehérvári Hírlap

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági
♣♣♣♣♣ hetilap. ♣♣♣♣♣

Saját tulajdonában.

XXVI. évfolyam.

Erdélyi Oltáregyes. Lap

Az oltáregyesületek hivatalos közlönye. V. évfolyam.

Megjelenik füzet alakban havonként egy-
szer két nyomtatott iv terjedelemben.

Előfizetési ára egész évre 2 korona.

E nyomdában jelentek meg továbbá és kaphatók a következő művek:

PÜSPÖKMEGYEI ZSINAT.

Irta: Forster János, szentszéki tanácsos.

Háromszáztizenkét sűrűn nyomtatott oldalon tájékoztat ezen, az olvasó külön észrevételeinek feljegyzésére szolgáló margóval ellátott vastag füzet a megyei zsinat megtartásának módjáról és szükséges előkészületeiről, az erdélyi speciális viszonyok tekintetbe vételével, a következő tartalom-jegyzék szerinti sorrendben: Előszó. — A zsinatról általában. — Megyei zsinat Erdélyben 1822-ik évben. — A kolozsvári 1848. évi zsinat. (?) — A megyei zsinat előkészítése, — összehívása, — helye és ideje, — tagjai, — hatásköre, — tisztviselői. — A zsinati ügymenet leírása. — A zsinat tárgyalási anyagáról. — A hitgagságok hirdetése. — A prédikálás, hitoktatás. — A szentségek. — A keresztség. — A bérmálás. — Az Eucharistia. — A bűnbánat. — Az utolsó kenet. — Az egyházi rend. — A házasság. — A papság tökéletes élete. — A testületi tisztesség. — A pap háztája. — Testületi szellem. — A zsinat egyéb teendői. — A szerzetesek ügye. — A hívő nép erkölcsi nevelése. — A hivatalos ügykezelés. — Az egyházi bíráskodás. — Zárószó.

A füzet ára 2 korona. Bérmentes küldéssel 2 kor. 20 fillér.

Intenciók könyv.

(Liber intentionum.)

A szentmisék naponkénti folytatólagos végzésének kimutatására szolgáló rovatos könyv akár egyes áldozároknak, **ad personam**, akár nagyobb egyházak vagy szerzetesestületek sekrestyeigazgatói számára.

- Ára 1 kor. 60 fillér, portómentes küldéssel 2 korona. -

Az élet értéke és jelentősége.

Bilczewski József lembergi püspök körlevele a középiskolai tanulókhöz. Ford. Szporni János, főgimn. tanár.

Ára 20 fillér.

A gyermekek házi neveléséről.

Irta: Bálínth György.

Ára 10 fillér.

Papi nyugdíj könyvecske. Ára 20 fillér.

Lelkészi hivatali nyomtatványok, püspöki, esperesi, lelkészi címmel nyomtatott levélpapírok, levélkerítékek stb. stb. nagyraktára.